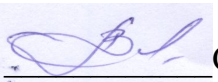
Кам’янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка
Педагогічний факультет
Кафедра педагогіки та менеджменту освіти

ЗАТВЕРДЖУЮ
В.о. завідувача кафедри педагогіки
та менеджменту освіти

Світлана ПОЛІЩУК
«26» «серпня» 2024 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА
«НАВЧАЛЬНА ПРАКТИКА З ПЕДАГОГІКИ»
підготовки фахівців першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
за освітньо-професійною програмою
«Середня освіта (Українська мова і література. Англійська мова)»
за спеціальністю 014 Середня освіта (За предметними спеціальностями)
предметною спеціальністю 014.01 Середня освіта (Українська мова і література)
галузі знань 01 Освіта/Педагогіка

мова навчання – українська

2024-2025 навчальний рік

Розробники робочої програми:
Світлана ПОЛІЩУК, доцент кафедри педагогіки менеджменту освіти, кандидат педагогічних наук, доцент.

Ухвалено на засіданні кафедри кафедри педагогіки та менеджменту освіти
Протокол №9 від 26 серпня 2024 р.

ПОГОДЖЕНО

Гарант освітньо-професійної програми Людмила МАРЧУК

ВСТУП

Робоча програма ООК 27.02 «Навчальна практика з педагогіки» укладена кафедрою педагогіки та менеджменту освіти для підготовки фахівців першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за освітньо-професійною програмою «Середня освіта (Українська мова і література. Англійська мова)» за спеціальністю 014 Середня освіта (Українська мова і література) галузі знань 01 Освіта/Педагогіка.

Мета навчальної практики з педагогіки – адаптування здобувачів вищої освіти до умов їх майбутньої професійної діяльності в закладах загальної середньої освіти (5-9 класи); забезпечення пізнання ними закономірностей професійної діяльності та закладання основ творчого оволодіння способами її організації; виховання у здобувачів вищої освіти потреби у професійному самовдосконаленні.

Основні завдання навчальної практики з педагогіки:

– формувати у здобувачів вищої освіти інтегральну, загальні й спеціальні (фахові) компетентності та професійно значущі якості особистості;

– ознайомити здобувачів вищої освіти з сучасними технологіями освітньої діяльності, її педагогічними та організаційними умовами в закладах освіти та інноваційним педагогічнім досвідом для сприяння їхній успішній адаптації до майбутньої професійної діяльності;

– навчити здобувачів вищої освіти проводити педагогічне спостереження, працювати в команді, збирати необхідну інформацію, проводити відповідний аналіз для залучення їх до науково-дослідницької педагогічної діяльності;

– сприяти вивченню здобувачами вищої освіти наявних засобів навчання з фаху (устаткування, обладнання навчальних кабінетів) та особливостей їх використання освітньому процесі з урахуванням індивідуальних особливостей його учасників, навчально-методичного, інформаційного забезпечення та ін. у ході відвідування ними уроків з фаху й інших навчальних предметів, виховних заходів з відповідним педагогічним аналізом;

– створити оптимальні умови здобувачам вищої освіти для професійного самовдосконалення на основі моніторингу власної практичної діяльності, розвитку творчих здібностей для формування готовності до майбутньої професійної діяльності.

Бази практики. Згідно з вимогами Положення про проведення практики здобувачів вищої освіти Кам’янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка (нова редакція) (затверджено вченою радою університету 30.08.2021 р.; введено в дію наказом ректора від 31.08.2021 р. №111-ОД) та на основі укладених договорів на проведення навчальної практики з педагогіки базами практики визначено заклади загальної середньої освіти м. Кам’янець-Подільський, які відповідають вимогам до баз пра ктики і спроможні забезпечити виконання здобувачам вищої освіти робочої програми практики. Кам’янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка уклав із базами практики договори на проведення практики здобувачів вищої освіти за формою, визначеною в наказі Міністерства освіти України від 08.04.1993 р. №93 (зареєстровано в Міністерстві юстиції України 30.04.1993 р. №35).

Навчальна практика з педагогіки – необхідний етап у підготовці майбутніх учителів української мови та літератури ЗЗСО; учителів англійської мови ЗЗСО.

Вона є початковим етапом практичного освоєння педагогічної професії. З метою ознайомлення здобувачів вищої освіти із системою середньої освіти в Україні, з особливостями роботи ЗЗСО практика проводиться в 5-9 класах закладів загальної середньої освіти різного типу.

У ході проведення навчальної практики з педагогіки в здобувачів вищої освіти мають бути сформовані такі **компетентності**:

Інтегральна компетентність Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в галузі середньої освіти (рівень базової освіти), що передбачає застосування теоретичних знань і практичних умінь з української мови і літератури, англійської мови, педагогіки, психології, методики навчання української мови і літератури, англійської мови, та характеризується комплексністю й невизначеністю умов організації освітнього процесу в закладах загальної середньої освіти.

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК 03	Здатність до самоорганізації, самостійного вирішення проблемних ситуацій, швидкої адаптації в нових умовах, оптимального розв'язання професійних завдань; вміння адекватно розподіляти час, здатність проявляти ініціативу, діяти свідомо й відповідально на засадах чинного законодавства та етичних міркувань.
ЗК 04	Уміння працювати в команді; здатність до високоефективного міжособистісного спілкування; вміння розвивати лідерські якості.
ЗК 05	Здатність до усної та письмової комунікації державною та іноземною мовами.
ЗК 07	Уміння здійснювати аналіз та синтез, розвивати абстрактне мислення, застосовувати набуті знання в предметній галузі.
ЗК 08	Здатність розуміти закономірності розвитку суспільно-історичного процесу та предметної галузі, проводити наукові дослідження, вміння оперувати науковою термінологією, оцінювати результати пошукової діяльності, робити наукові висновки та узагальнення.
ЗК 09	Уміння застосовувати теоретичні знання на практиці, здатність розвивати й удосконалювати практичні вміння та навички.
ЗК 10	Уміння проявляти креативність у виконанні професійних завдань; дотримуватися принципів професійної етики та правил академічної доброчесності; застосовувати гнучкість мислення й відкритість у реалізації мовно-літературних компетентностей.

Спеціальні (фахові) компетентності (СК)

СК14	Здатність моделювати зміст навчання з української мови і літератури, англійської мови відповідно до обов'язкових результатів навчання учнів, зокрема й за умов дистанційного та змішаного навчання; застосовувати традиційні та нетрадиційні підходи до вивчення мови й літератури, адекватно обирати методологічні шляхи організації уроку відповідно до матеріалу вивчення, вікових особливостей учнів тощо.
СК 15	Здатність формувати й розвивати в учнів ключові та предметні компетентності для навчання упродовж життя засобами навчального предмета та інтегрованого навчання; формувати в них ціннісне ставлення, розвивати критичне мислення.
СК 16	Здатність здійснювати оцінювання та моніторинг результатів навчання учнів з української мови, літератури, англійської мови на засадах компетентнісного підходу, забезпечувати самооцінювання та взаємооцінювання результатів навчання учнів.
СК 17	Здатність орієнтуватися в інформаційному просторі, здійснювати пошук і критично оцінювати інформацію, оперувати нею у професійній діяльності,

	ефективно використовувати наявні та створювати (за потреби) нові електронні освітні ресурси, використовувати цифрові технології в освітньому процесі.
СК 18	Здатність визначати і враховувати в освітньому процесі вікові й інші індивідуальні особливості учнів, стратегії роботи з учнями, які сприяють розвитку їхньої позитивної самооцінки, я-ідентичності, відчуттю себе як частини спільноти учнів, формувати мотивацію учнів та організовувати їхню пізнавальну діяльність.
СК 19	Здатність усвідомлювати особисті відчуття, почуття та емоції, потреби, керувати власними емоційними станами, конструктивно та безпечно взаємодіяти з учасниками освітнього процесу
СК 20	Здатність до суб'єкт-суб'єктної (рівноправної та особистісно зорієнтованої) взаємодії з учнями в освітньому процесі, залучення батьків до освітнього процесу на засадах партнерства, роботи в команді із залученими фахівцями, асистентами вчителя для надання додаткової підтримки особам з особливими освітніми потребами.
СК 21	Здатність створювати умови, що забезпечують функціювання інклюзивного освітнього середовища, здійснювати педагогічну підтримку осіб з особливими освітніми потребами й забезпечувати в освітньому середовищі сприятливі умови для кожного учня залежно від його індивідуальних потреб, можливостей, здібностей та інтересів.
СК 22	Здатність організовувати безпечне освітнє середовище, використовувати здоров'язбережувальні технології під час освітнього процесу, здійснювати профілактично просвітницьку роботу з учнями та іншими учасниками освітнього процесу (зокрема з особливими освітніми потребами) щодо безпеки життєдіяльності, санітарії та гігієни, запобігання та протидії булінгу; зберігати особисте фізичне та психічне здоров'я під час професійної діяльності, надавати домедичну допомогу учасникам освітнього процесу.
СК 23	Здатність планувати освітній процес та прогнозувати його результати, організовувати процес навчання, виховання і розвитку учнів, використовувати різні види й форми навчальної та пізнавальної діяльності учнів.
СК 24	Здатність визначати умови та ресурси професійного розвитку впродовж життя, взаємодіяти з іншими вчителями на засадах партнерства та підтримки; здійснювати самодіагностику педагогічної діяльності, визначати індивідуальні професійні потреби; творчо осмислювати і долати проблемні ситуації; планувати власну діяльність й керувати нею.

У ході проведення навчальної практики з педагогіки здобувачі вищої освіти мають досягнути таких **програмних результатів навчання (ПРН):**

ПРН 01	Знати сучасні філологічні та дидактичні засади навчання української мови та літератури, англійської мови в закладах загальної середньої освіти (рівень базової освіти).
ПРН 02	Знати вікові особливості учнів, їхню психологію та закономірності їх розвитку.
ПРН 03	Уміти організовувати освітній процес для учнів із особливими освітніми потребами.
ПРН 04	Уміти ефективно застосовувати сучасні методи й прийоми організації освітнього процесу та досягати високих результатів навчання.
ПРН 05	Уміти вчитися впродовж життя і вдосконалювати набуту під час навчання кваліфікацію.
ПРН 06	Володіти формами й методами виховання учнів на уроках і в позакласній роботі, уміти відстежувати динаміку особистісного розвитку дитини.

ПРН 07	Уміти ефективно організовувати комунікацію з колегами, учнями та їхніми батьками із дотриманням етичних норм спілкування, принципів толерантності, творчого діалогу, співпраці та взаємоповаги до всіх учасників освітнього процесу.
ПРН 12	Уміти працювати з теоретичними та науково-методичними джерелами (зокрема цифровими), обробляти й систематизувати інформацію, використовувати її в освітньому процесі.
ПРН 15	Застосовувати сучасні методики й технології (зокрема інформаційні) для забезпечення якості освітнього процесу в закладах загальної середньої освіти.
ПРН 17	Уміти творчо використовувати різні теорії й досвід (український, міжнародний) у процесі виконання соціальних і професійних завдань.
ПРН 18	Уміти застосовувати профільні знання у розробці уроків, проєктувати зміст уроків української мови і літератури, англійської мови, пізнавальну діяльність закладів освіти, реалізацію міжпредметних зв'язків; діяльність предметного гуртка, факультативу, створювати елективні курси; аналізувати підручники, посібники, дидактичні матеріали, методичну літературу з метою проєктування цілісного освітнього процесу; здійснювати самоаналіз ефективності уроків української мови і літератури, англійської мови.
ПРН 20	Проєктувати психологічно безпечне й комфортне освітнє середовище, організовувати співпрацю учнів та комунікацію з їхніми батьками.
ПРН 21	Відповідально ставитися до забезпечення охорони життя і здоров'я учнів в освітньому процесі.

Термін проходження навчальної практики з педагогіки

Назва практики	Семестр	Тижні	Кредити ЄКТС
Навчальна практика з педагогіки	4	2	3

Організація проведення навчальної практики з педагогіки

Навчальна практика з педагогіки (далі – практика) здобувачів вищої освіти організовується на підставі наказу ректора про проведення практики. Керівництво практикою здійснюється кафедрою педагогіки та менеджменту освіти. Безпосереднє керівництво практикою здобувачів вищої освіти здійснює керівник практики – викладач кафедри педагогіки та менеджменту освіти. Перед початком практики проводиться настановна конференція, на якій здобувачам вищої освіти роз'яснюються завдання і зміст практики, а також порядок її проходження.

Під час практики здобувачі вищої освіти організовують свою діяльність відповідно до вимог Статуту закладу освіти, дотримуються Правил внутрішнього розпорядку закладу освіти, виконують розпорядження адміністрації закладу освіти й керівника практики, також беруть участь у позакласній, методичній та інших видах роботи закладу освіти.

Для виконання робочої програми практики, реалізації її завдань на базі практики здобувачі вищої освіти закріплюються за певними класами та вчителями. Практична діяльність здобувачів вищої освіти здійснюється за індивідуальним планом, який складається кожним здобувачем вищої освіти на початку практики. Хід і результати роботи фіксуються у щоденнику практики. Щоденне навантаження здобувача вищої освіти становить до 8 годин робочого часу.

Режим роботи здобувачів вищої освіти під час проходження практики визначається керівниками практики. Усі здобувачі вищої освіти повинні приходити до закладу освіти не пізніше, як за 15 хвилин до початку занять у своєму класі, час перебування в закладі освіти визначається змістом і планом проведення практики.

До робочого часу здобувачів вищої освіти під час проходження практики входить відвідування уроків і виховних заходів з метою здійснення педагогічного спостереження за навчальною та виховною діяльністю учнів в освітньому процесі, організованістю здобувачів освіти під час уроку та ін. відповідно до визначених схем, які наведено в додатках робочої програми.

У разі порушення поставлених вимог здобувач вищої освіти (далі – практикант) усувається від проходження практики. Здобувач вищої освіти, робота якого визнана незадовільною, вважається таким, що не виконав навчальний план семестру. Практика завершується підсумковою конференцією, на якій підбиваються підсумки, оцінюються результати роботи, обговорюються проблеми та подальші шляхи удосконалення практики.

Загальну організацію практики здобувачів вищої освіти та контроль за її проведенням у виші здійснює завідувач практики університету. Організація та проведення практики в навчально-науковому інституті української філології та журналістики покладається на директора інституту та завідувачів кафедр.

Безпосередній керівник – науково-педагогічний працівник кафедри педагогіки та менеджменту освіти здійснює керівництво практикою здобувачів вищої освіти кожної академічної групи.

У закладах освіти до керівництва практикою залучаються адміністрація та вчителі.

ПРАВА ТА ОБОВ'ЯЗКИ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ НА ПРАКТИЦІ

Практикант зобов'язаний:

– взяти участь у настановній конференції з питань організації практики у визначений директоратом навчально-наукового інституту української філології та журналістики час;

– до початку практики отримати від керівника практики від кафедри педагогіки та менеджменту освіти направлення, методичні матеріали (методичні вказівки, програму, щоденник, індивідуальне завдання) та консультації щодо оформлення необхідних документів;

– до початку практики пройти в університеті інструктаж з охорони праці та безпеки життєдіяльності;

– своєчасно прибути на базу практики;

– якісно та в повному обсязі виконувати всі завдання, передбачені робочою програмою практики, індивідуальні завдання;

– вивчити та дотримуватися правил охорони праці, техніки безпеки, виробничої санітарії та внутрішнього розпорядку на базі практики;

– своєчасно оформити звіт та захистити його в терміни, визначені наказом ректора університету.

Практикант має право:

– отримувати консультації від вчителів, класних керівників і керівників практики від університету з усіх питань проведення практики;

– вносити пропозиції щодо вдосконалення організації практики;

– виявляти ініціативу у виборі форм і методів навчальної та виховної роботи.

ПРАВА ТА ОБОВ'ЯЗКИ КЕРІВНИКІВ ПРАКТИКИ ВІД УНІВЕРСИТЕТУ ТА БАЗ ПРАКТИКИ

Керівник практики навчально-наукового інституту української філології та журналістики:

– здійснює планування, загальну організацію, навчально-методичне керівництво та облік результатів усіх видів практики;

– спільно з методистом навчального відділу забезпечує проведення всіх організаційних заходів перед направленням здобувачів вищої освіти на практику: розподіл за базами практики, інструктаж про порядок проходження практики, інструктаж з охорони праці і безпеки життєдіяльності, надання необхідних документів;

– контролює виконання програми практики, вживає заходів щодо усунення недоліків; разом з директором інституту та адміністрацією навчального закладу вирішує спірні питання та конфліктні ситуації;

– вивчає та аналізує звітну документацію здобувачів вищої освіти, відгуки керівників, готує підсумковий звіт про результати практики і надає його в директорат і завідувачеві практики університету, в термін, встановлений наказом ректора.

Методист навчального відділу:

– спільно із керівником практики інституту, завідувачами кафедри визначає бази практики, що забезпечують виконання робочої програми практики;

– спільно з факультетським керівником практики забезпечує проведення всіх організаційних заходів перед направленням здобувачів вищої освіти на практику: розподіл за базами практики, інструктаж про порядок проходження практики, інструктаж з охорони праці і безпеки життєдіяльності, надання необхідних документів;

– складає проєкти наказів про направлення здобувачів вищої освіти на практику, припинення та відновлення практики, захист практики;

– бере участь в організації та проведенні інструктивних нарад із питань організації, проведення практики та підсумкових конференціях за її результатами;

– готує супровідні документи (направлення в навчальні заклади, інформаційні повідомлення на кафедри);

– проводить наради зі старостами груп практикантів із питань проходження практики та ведення документації;

– збирає документацію здобувачів вищої освіти з практики, забезпечує її перевірку керівниками практики.

Керівник практики здобувачів вищої освіти від кафедри педагогіки та менеджменту освіти:

– забезпечує проведення всіх організаційних заходів перед направленням здобувачів вищої освіти на практику: інструктаж з охорони праці та безпеки життєдіяльності, правил поведінки (в установах, організаціях, на підприємствах), надає здобувачам вищої освіти необхідні документи (направлення, програму, щоденник практики, методичні рекомендації щодо оформлення звітної документації тощо);

– повідомляє практикантів про форми звітності;

– бере участь у розробці програм практик;
– бере участь у розподілі практикантів за базами практики;
– до початку практики бере участь у проведенні з практикантами інструктажу з безпеки життєдіяльності та охорони праці, оформляє відповідні документи;
– бере участь у настановних інструктивних нарадах та підсумкових конференціях з питань практики;
– відстежує своєчасне прибуття практикантів на базу практики;
– здійснює контроль за виконанням робочої програми практики та термінами її проведення;
– забезпечує спільно з керівником практики від бази практики високу якість її проходження практикантами згідно з робочою програмою;
– контролює забезпечення необхідних умов праці, організації побуту практикантів на базі практики та проведення з ними обов'язкових інструктажів з охорони праці та безпеки життєдіяльності;
– надає методичну допомогу практикантам під час виконання ними завдань, перевіряє робочу документацію;
– проводить консультації для практикантів щодо опрацювання зібраного матеріалу та його використання для звіту про практику;
– інформує практикантів про порядок подання звітів про практику та їх захисту;
– перевіряє звітну документацію практикантів;
– приймає захист звітів практикантів про практику в складі комісії;
– оцінює результати практики здобувачів вищої освіти, виставляє оцінки у відповідні документи;
– здає звіти практикантів про практику на кафедру педагогіки та менеджменту освіти;
– готує звіт про проведення практики.

Керівник практики від бази практики здійснює загальне керівництво практикою, несе особисту відповідальність за її проведення.

Керівник практики від бази практики:
– розподіляє практикантів за робочими місцями відповідно до графіка проходження практики, забезпечує ефективність її проходження;
– забезпечує проведення інструктажу з охорони праці та безпеки життєдіяльності, протипожежної безпеки на базі практики та на робочому місці під час виконання конкретних видів робіт;
– ознайомлює практикантів із організацією роботи на конкретному робочому місці;
– забезпечує проходження практики здобувачами вищої освіти;
– забезпечує і контролює дотримання практикантами правил внутрішнього розпорядку бази практики;
– створює необхідні умови для оволодіння практикантами новою технікою, сучасними технологіями та методами організації праці, сприяє підбору матеріалу для виконання курсових робіт;
– оцінює якість проходження практики здобувачами вищої освіти, складає на них характеристику з відображенням виконання робочої програми практики, якості професійних знань та умінь.

ПРАВИЛА ТЕХНІКИ БЕЗПЕКИ ПІД ЧАС ПРОХОДЖЕННЯ ПРАКТИКИ

Практикант винятково виконує завдання, які передбачені робочої програмою практики. У разі притягнення практиканта до робіт, які не передбачені робочою програмою практики, йому слід негайно повідомити про це керівника практики від кафедри педагогіки та менеджменту освіти.

Під час проходження практики **заборонено**:

– порушувати правила внутрішнього трудового розпорядку бази практики;

– залишати робоче місце без дозволу керівника практики від бази практики, керівника кафедри педагогіки та менеджменту освіти;

– відволікати від роботи працівників бази практики, які його оточують;

– у разі встановлення порушень вимог охорони праці в службовому приміщенні розпочинати чи продовжувати роботу до усунення небезпеки, якщо це загрожує життю та здоров'ю, обов'язково повідомити про це керівника бази практики;

– під час виникнення несправності обладнання та приладів самостійно їх ремонтувати, натомість потрібно негайно повідомити безпосереднього керівника бази практики та припинити роботу до усунення недоліків; заборонено виконувати будь-які види ремонтних робіт на робочому місці.

Практикант **зобов'язаний:**

– дотримуватися дисципліни праці; берегти обладнання, інвентар, матеріали, навчальні посібники тощо; виконувати вимоги охорони праці, пожежної безпеки, передбачені відповідними правилами, інструкціями, наказами, розпорядженнями; тримати в порядку та чистоті своє робоче місце, не порушувати санітарні правила у приміщеннях; утримуватись від дій, які заважають іншим працівникам виконувати свої обов'язки;

– повідомляти керівника закладу та/або керівника від бази практики про всі недоліки, які знижують рівень безпеки життєдіяльності людини (норми освітленості, небезпеку виникнення травм при експлуатації обладнання, інструментів тощо);

– вжити екстрених заходів за погіршення стану здоров'я учня/практиканта (запаморочення, втрата свідомості, кровотеча з носа та ін.) (у разі проходження практики в закладах освіти), надати йому першу допомогу та викликати медичного працівника;

– дбати про особисту безпеку, повідомляти про погіршення стану власного здоров'я під час проходження практики.

ЗМІСТ ПРАКТИКИ

Навчальна практика є початковим етапом практичного засвоєння практикантами педагогічної професії, ознайомлення із системою освіти в Україні, з особливостями роботи різних типів закладів освіти, що забезпечують здобуття загальної середньої освіти та ін.

№ з\п	Зміст роботи	Орієнтовний час на виконання завдань	Форми й методи організації діяльності	Форма звіту
Змістовий модуль 1. Аналіз навчальної та виховної роботи під час практики (завдання з педагогіки)				
1.	Настановна конференція. Організаційні питання практики (розподіл за базами практик, ознайомлення з робочою програмою та індивідуальними завданнями відповідно бази практики; проходження інструктажу з правил	2 год.	Участь у конференції.	Фіксація інформації у щоденнику

	внутрішнього розпорядку, техніки безпеки і охорони праці).			
2.	Вступна консультація з керівником практики від кафедри педагогіки та менеджменту освіти (вимоги до ведення документації, огляд новинок педагогічної літератури).	1 год.	Участь у консультації.	Фіксація інформації в щоденнику практики.
3.	Ознайомлення з організацією навчального та виховного процесу на базі практики, плануванням роботи закладу освіти, внутрішнім розпорядком роботи бази практики (бесіда з керівником закладу освіти, заступником керівника закладу освіти). Знайомство з учителями, учнями класу, ознайомлення з вимогами до оснащення кабінетів з фаху, наочними посібниками. Відвідування структурних підрозділів баз практик під час ознайомчого етапу практики (ознайомлення з плануванням та організацією навчального та виховного процесу в класі, класною документацією (журнал, календарні та позаурочні плани, реалізацією концепції «Нова українська школа», планом роботи школи). Знайомство з особливостями навчання та виховання здобувачів освіти з особливими освітніми потребами в процесі інклюзивного навчання в закладі освіти.	12 год.	Бесіда з представниками адміністрації бази практики. Робота зі шкільною документацією. Консультація у керівника практики.	Фіксація інформації у щоденнику. Опис структури бази практики, її основних завдань на поточний навчальний рік, основних видів шкільної документації, способів і форм реалізації концепції «Нова українська школа», особливостями навчання та виховання здобувачів освіти з особливими освітніми потребами в процесі інклюзивного навчання в закладі освіти та ін.
4.	Ознайомлення з наповненням офіційного сайту закладу загальної середньої освіти, його публічною інформацією.	4 год.	Аналіз офіційного сайту закладу освіти як бази практики.	Фіксація інформації в щоденнику практики.
5.	Ознайомлення з бібліотекою бази практики.	1 год.	Відвідування бібліотеки бази практики.	Фіксація інформації в щоденнику практики.
6.	Визначення календарного графіка проходження навчальної практики з педагогіки.	2 год.	Складання календарного графіку проходження навчальної практики з педагогіки.	Заповнювання календарного графіку проходження навчальної практики з педагогіки, розміщеного в щоденнику практики.
7.	Знайомство з класним керівником, за яким закріплений практикант (взяти участь у бесіді з класним керівником з метою загального уявлення про клас, окремих учнів, особливості його роботи з класом, з активом класу; особливості навчання та виховання здобувачів освіти з особливими освітніми потребами в процесі інклюзивного навчання в закладі освіти, зміст виховної та індивідуальної роботи класного керівника зі здобувачами освіти; робота класного керівника з батьками). Ознайомлення з організацією методичної роботи у школі, передовим педагогічним досвідом.	6 год. 6 год.	Бесіда з класним керівником. Допомога класному керівникові у підготовці і проведенні виховних заходів; класної години, колективної творчої справи, бесіди, диспуту, вечора, екскурсії тощо, згідно з індивідуальним планом студента.	Фіксація інформації в щоденнику практики. Укладання відомостей про класного керівника та особливості його роботи. Конспект виховного заходу (на окремих аркушах).
8.	Ознайомлення з розкладом уроків класного керівника та класу, до якого прикріплений практикант на весь період практики.	1 год.	Аналіз розкладу уроків у прикріпленому класі.	Фіксація інформації в щоденнику практики.
9.	Відвідування уроків у прикріпленому класі для проведення спостережень за схемами:	40 год.	Бесіда з учителями. Відвідання, спостереження та	Фіксація інформації в щоденнику практики.

	Схема спостереження за процесом навчання на уроці. Схема спостереження за процесом засвоєння здобувачами освіти знань, вмінь і навичок на уроці. Схема спостереження за реалізацією принципів навчання на уроці. Схема спостереження за реалізацією методів навчання на уроці. Схема спостереження за здійсненням контролю успішності навчальної діяльності здобувачів освіти. Схема аналізу особливостей розвитку, навчання та виховання здобувачів освіти з особливими освітніми потребами в процесі інклюзивного навчання в закладі освіти.		аналіз уроків у прикріпленому класі. Консультація у керівника практики. Аналіз шкільної документації, зокрема укладеної за принципами Нової української школи, особливостями інклюзивного навчання та ін.	Опис результатів спостережень на уроках (на окремих аркушах).
10.	Перевірка учнівських щоденників. Збір, обробка і аналіз фактичних даних з фаху.	3 год.	Спостереження за роботою класного керівника та асистента вчителя з активом класу. Бесіда з активом.	Фіксація матеріалів спостереження, змісту бесіди, індивідуальної роботи з учнем та аналіз власної діяльності у щоденнику.
11.	Ознайомлення з системою педагогічного керівництва спільної діяльності сім ї та школи у вихованні та навчанні дітей та допомога учителеві в підготовці і проведенні видів робіт. Ознайомлення з роботою дитячих організацій, гуртків чи об’єднань за інтересами.	6 год. 4 год.	Бесіда з класним керівником. Бесіда з керівником організації, гуртка, об’єднання, ознайомлення з планами роботи, відвідування заняття/гуртка.	Фіксація інформації у щоденнику.
12.	Захист здобувачами вищої освіти навчальної практики з педагогіки. Підведення підсумків. Залік.	2 год.	Звіти практикантів про виконання індивідуального плану.	Звіт про навчальну практику з педагогіки здобувачів вищої освіти.
РАЗОМ		**90 год.**		

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ ЕТАП

1. **Настановна конференція**. Участь у настановній конференції здобувачів вищої освіти одержання направлень для проходження практики, рекомендацій щодо її організації, проведення інструктажів з безпеки життєдіяльності та охорони праці.
2. **Ознайомлення з базою практики**. Ознайомлення здобувачів із закладом, у якому виконуватимуться обов’язки практиканта, специфікою організації освітнього процесу у закладі середньої освіти, нормативними документами, які регламентують його роботу.
3. **Складання індивідуального плану практики**. Складання індивідуального плану практики відповідно до змісту робочої програми навчальної практики з педагогіки та узгодження його з керівником практики. В індивідуальному плані необхідно висвітлити планування виконання завдань практики.

Наприклад: Відповідно до змісту програми навчальної практики з педагогіки планую виконати наступні завдання практики:

1. Взяти участь у настановній конференції щодо завдань практики та організаційних моментів.
2. Познайомитися із керівництвом бази практики …...
3. Ознайомитись з нормативними документами вчителя …..

4. Вести щоденник практики – Дата Підпис Прізвище, ініціали практиканта
5. Узгодження з керівником практики від кафедри педагогіки та менеджменту освіти розкладу консультацій.

ОСНОВНИЙ ЕТАП

На основному етапі практикант здійснює таку діяльність:

– налагоджує у колективі бази практики (з вчителями та учнями) контакт;
– систематизує, узагальнює, осмислює отриману в ході спостереження інформацію;
– готує схеми результатів спостережень;
– аналізує результати спостережень навчальних занять, обговорює їх з вчителем.

Для реалізації поставлених завдань, практикант повинен виконати такі види робіт:

– складає індивідуальний план роботи практиканта;
– веде щоденник навчальної практики з педагогіки, в якому записує календарний графік, фіксує та аналізує процес і результати власної діяльності (складання індивідуального плану, робота з документацією, спостереження за роботою класного керівника);
– готує результатів спостереження за схемами;
– складає звіт про проходження практики, підписаний практикантом і керівниками практики.

ПІДСУМКОВИЙ ЕТАП

1. Оформлення та подання керівникам практики (від баз практики та кафедри педагогіки та менеджменту освіти) на перевірку звітної документації, а саме:

- Щоденник практики (Додаток 1);
- Індивідуальний план практиканта (Додаток 2);
- Звіт про навчальну практику з педагогіки, підписаний практикантом і керівником практики (Додаток 3);
- Конспект виховного заходу (Додаток 4);
- Схеми спостережень (Додаток 5).

2. Участь у підсумковій конференції. Захист результатів навчальної практики з педагогіки.

ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ

1. Вести щоденник навчальної практики з педагогіки (фіксувати та аналізувати процес і результати власної діяльності).
2. Брати участь у консультаціях керівника практики.
3. Ознайомитися із закладом освіти як базою практики, досвідом його роботи, традиціями, особливостями.
4. Ознайомлюватися зі структурою, змістом навчальної та виховної роботи, плануванням роботи вчителів-предметників, роботи класного керівника.

5. Підготувати конспект виховного заходу, підготовленого згідно з календарним плануванням під час практики та аналіз відвіданого виховного заходу й схеми спостережень.

ЗВІТНА ДОКУМЕНТАЦІЯ ПРАКТИКАНТА З НАВЧАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ З ПЕДАГОГІКИ

Щоденник практики. Упродовж терміну проведення практики практикант веде щоденник, в якому фіксує результати вивчення шкільної та класної документації, спостережень і бесід, аналізує проведену роботу, висловлює пропозиції і побажання (див. додаток 1).

На сторінках щоденника практикант фіксує зміст проведеної роботи на практиці та відображає інформацію про розклад уроків у закріпленому класі, розклад дзвінків у закладі освіти й щоденні записи про виконання завдань практики.

Індивідуальний план практиканта. План складає кожен практикант у перший день практики після ознайомлення з класом, класним керівником, планом виховної роботи та подається на затвердження керівникам практики (див. додаток 2).

Звітна документація з педагогіки. Має бути представлена у вигляді: плану-конспекту відвідуваного виховного заходу класним керівником (на вибір практиканта) (див. додаток 4); схеми спостережень (див. додаток 5): за процесом навчання на уроці; за процесом засвоєння здобувачами освіти знань, вмінь і навичок на уроці; за реалізацією принципів навчання на уроці; за реалізацією методів навчання на уроці; за здійсненням контролю успішності навчальної діяльності здобувачів освіти; за особливостями розвитку, навчання та виховання здобувачів освіти з особливими освітніми потребами в процесі інклюзивного навчання в закладі освіти.

Звіт про навчальну практику з педагогіки. Після закінчення терміну проходження практики здобувачі вищої освіти звітують про виконання робочої програми практики. Форма звітності практиканта про проходження практики (див. додаток 3) – письмовий звіт, який подається на рецензування керівнику практики від кафедри педагогіки та менеджменту освіти. Після доопрацювання та остаточного погодження з керівником практики від кафедри звіт у друкованому вигляді подають на захист. Звіт підписує практикант, підписує та оцінює безпосередній керівник від бази практики, члени комісії з захисту звітів про проходження практики.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ З ПЕДАГОГІКИ

Комісія оцінює результати практики здобувачів вищої освіти в терміни, встановлені відповідним наказом ректора про проведення практики здобувачів вищої освіти на базах практики в останні дні її проходження або в університеті впродовж перших десяти календарних днів після завершення практики.

Загальна оцінка за практику виставляється згідно з навчальним планом: «зараховано» / «не зараховано». Захист практики завершується виставленням заліку. Оцінка виставляється головою комісії у відомість обліку успішності та заліковій книжці.

Здобувачеві вищої освіти, який не виконав робочу програму практики з поважних причин (підтверджених документально), може бути надано право на проходження практики повторно за умов, визначених університетом та за

погодженням із базою практики. Здобувача вищої освіти, який вдруге отримав негативну оцінку з практики «не зараховано», відраховують з університету.

Здобувача вищої освіти, який не виконав робочу програму практики без поважних причин або отримав оцінку «не зараховано» за результатами захисту звіту про практику, відраховують з університету за невиконання навчального плану.

Рейтингове оцінювання навчальних досягнень практиканта за підсумками проходження практики здійснюють керівники практики від бази практики, керівник практики від кафедри педагогіки та менеджменту освіти за 100-бальною шкалою, за національною шкалою та за шкалою ECTS. Її результати фіксується у відомості обліку успішності та заліковій книжці здобувача вищої освіти.

Розподіл балів за змістовими модулями:

Поточний контроль – 100 балів	**Сума балів**
Змістовий модуль 1. Аналіз навчальної та виховної роботи під час практики (завдання з педагогіки)	100
50 балів	

Критерії оцінювання та розподіл 100 балів для оцінювання завдань з педагогіки

Вид роботи	**Кількість балів**
Відповідність змісту звіту робочій програмі й змісту діяльності практиканта, якість їх оформлення	10
Відповідність змісту щоденника робочій програмі й змісту діяльності практиканта, якість їх оформлення	10
Конспект виховного заходу	10
Індивідуальний план практиканта	10
Схема спостереження за процесом навчання на уроці	10
Схема спостереження за процесом засвоєння здобувачами освіти знань, вмінь і навичок на уроці	10
Схема спостереження за реалізацією принципів навчання на уроці	10
Схема спостереження за реалізацією методів навчання на уроці	10
Схема спостереження за здійсненням контролю успішності навчальної діяльності здобувачів освіти	10
Схема аналізу особливостей розвитку, навчання та виховання здобувачів освіти з особливими освітніми потребами в процесі інклюзивного навчання в закладі освіти	10
Разом	**100 балів**

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ПРАКТИКИ:

Відповідність змісту звіту робочій програмі й змісту діяльності практиканта, якість їх оформлення (10 балів):

9-10 балів – звіт з практики оформлений згідно з вимогами, містить повний аналіз виконання завдань з педагогіки, у ньому повністю віддзеркалено хід

виконання завдань з педагогіки, відсутні помилки мовного та змістового характеру;

7-8 балів – звіт з практики оформлений згідно з вимогами, містить неповний аналіз виконання завдань з педагогіки, у ньому неповно висвітлено хід виконання завдань з педагогіки, допущені помилки мовного та змістового характеру;

6 балів – звіт з практики оформлений згідно з вимогами, але види робіт у ньому висвітлено не повно, звіт викладено з порушенням вимог, допущені помилки мовного та змістового характеру;

0-5 балів – звіт з практики не подано або він містить суттєві порушення вимог до його змісту та оформлення, допущені помилки мовного та змістового характеру; виявлено порушення практикантом вимог академічної доброчесності.

Відповідність змісту щоденника робочій програмі й змісту діяльності практиканта, якість їх оформлення (10 балів):

9-10 балів – щоденник практики оформлений згідно з вимогами, містить повний аналіз виконання завдань з педагогіки, у ньому повністю віддзеркалено хід виконання завдань з педагогіки, відсутні помилки мовного та змістового характеру;

7-8 балів – щоденник практики оформлений згідно з вимогами, містить неповний аналіз виконання завдань з педагогіки, у ньому неповно висвітлено хід виконання завдань з педагогіки, допущені помилки мовного та змістового характеру;

6 балів – щоденник практики оформлений згідно з вимогами, але види робіт у ньому практики висвітлено не повно, допущені помилки мовного та змістового характеру;

0-5 балів – щоденник практики не подано або він містить суттєві порушення вимог до його змісту та оформлення, допущені помилки мовного та змістового характеру; виявлено порушення практикантом вимог академічної доброчесності.

Конспект виховного заходу (10 балів):

9-10 балів – конспект відвіданого виховного заходу та його оформлення повністю відповідає вимогам, містить ґрунтовний і повний аналіз його змісту та особливостей проведення, відсутні помилки мовного та змістового характеру;

7-8 балів – конспект відвіданого виховного заходу оформлено згідно з вимогами, містить неповний аналіз його змісту та особливостей проведення, допущені помилки мовного та змістового характеру;

6 балів – конспект відвіданого виховного заходу оформлено з помилками в дотриманні вимог; містить поверхневий аналіз його змісту та особливостей проведення, допущені помилки мовного та змістового характеру;

5-0 балів – конспект відвіданого виховного заходу не подано або він містить суттєві порушення вимог до їх змісту та оформлення, допущені помилки мовного та змістового характеру; виявлено порушення практикантом вимог академічної доброчесності.

Індивідуальний план практиканта (10 балів):

9-10 балів – індивідуальний план практиканта утворено в перший день проведення навчальної практики з педагогіки після ознайомлення з класом, класним керівником, планом виховної роботи та вчасно подано на затвердження керівнику практики; оформлено згідно з вимогами; відсутні помилки мовного та змістового характеру;
7-8 балів – індивідуальний план практиканта утворено та оформлено згідно з вимогами, подано на затвердження керівнику практики із незначним порушенням терміну подання, містить не повний перелік видів робіт з педагогіки, допущені помилки мовного та змістового характеру;
6 балів – індивідуальний план практиканта утворено та оформлено з порушенням вимог, подано із значним порушенням терміну подання, містить поверхневий перелік видів робіт з педагогіки, допущені помилки мовного та змістового характеру;
5-0 балів – індивідуальний план практиканта не підготовлено і не подано на затвердження керівнику практики.

Схема спостереження за процесом навчання на уроці (10 балів):
9-10 балів – зміст спостереження за процесом навчання на уроці повністю відповідає вимогам схеми його проведення, містить ґрунтовний і повний аналіз змісту стимулювання вчителем навчально-пізнавальної діяльності учнів, викладу нового матеріалу, виправлення вчителем помилок, допущених здобувачами освіти, залучення їх до цієї роботи, залучення здобувачів освіти до узагальнення, оцінки роботи здобувачів освіти під час уроку, залучення їх до самооцінки, пояснення домашнього завдання; містить загальне враження про урок і досягнення його мети; відсутні помилки мовного та змістового характеру;
7-8 балів – зміст спостереження за процесом навчання на уроці відповідає вимогам схеми його проведення, містить не повний аналіз змісту стимулювання вчителем навчально-пізнавальної діяльності учнів, викладу нового матеріалу, виправлення вчителем помилок, допущених здобувачами освіти, залучення їх до цієї роботи, залучення здобувачів освіти до узагальнення, оцінки роботи здобувачів освіти під час уроку, залучення їх до самооцінки, пояснення домашнього завдання; містить враження про урок і досягнення його мети; допущені помилки мовного та змістового характеру;
6 балів – зміст спостереження за процесом навчання на уроці поверхнево відповідає вимогам схеми його проведення, містить поверхневий аналіз змісту стимулювання вчителем навчально-пізнавальної діяльності учнів, викладу нового матеріалу, виправлення вчителем помилок, допущених здобувачами освіти, залучення їх до цієї роботи, залучення здобувачів освіти до узагальнення, оцінки роботи здобувачів освіти під час уроку, залучення їх до самооцінки, пояснення домашнього завдання; не містить враження про урок і досягнення його мети; допущені помилки мовного та змістового характеру;
5-0 балів – спостереження за процесом навчання на уроці не підготовлено і не подано на перевірку керівнику практики; виявлено порушення практикантом вимог академічної доброчесності.

Схема спостереження за процесом засвоєння здобувачами освіти знань, вмінь і навичок на уроці (10 балів):

9-10 балів – зміст спостереження за процесом засвоєння здобувачами освіти знань, вмінь і навичок на уроці повністю відповідає вимогам схеми його проведення, містить ґрунтовний і повний аналіз змісту прийомів, які застосовує вчитель, для якісного сприймання матеріалу здобувачами освіти, його пояснення та визначення рівнів узагальнення матеріалу на уроці (понятійне, міжпонятійне, тематичне, підсумкове), виконання репродуктивних чи творчих вправ на уроці; містить загальне враження щодо рівня засвоєння учнями знань, вмінь і навичок на уроці; відсутні помилки мовного та змістового характеру;
7-8 балів – зміст спостереження за процесом засвоєння здобувачами освіти знань, вмінь і навичок на уроці відповідає вимогам схеми його проведення, містить не повний аналіз змісту прийомів, які застосовує вчитель, для якісного сприймання матеріалу здобувачами освіти, його пояснення та визначення рівнів узагальнення матеріалу на уроці (понятійне, міжпонятійне, тематичне, підсумкове), виконання репродуктивних чи творчих вправ на уроці; містить враження щодо рівня засвоєння учнями знань, вмінь і навичок на уроці; допущені помилки мовного та змістового характеру;
6 балів – зміст спостереження за процесом засвоєння здобувачами освіти знань, вмінь і навичок на уроці відповідає вимогам схеми його проведення, містить поверхневий аналіз змісту прийомів, які застосовує вчитель, для якісного сприймання матеріалу здобувачами освіти, його пояснення та визначення рівнів узагальнення матеріалу на уроці (понятійне, міжпонятійне, тематичне, підсумкове), виконання репродуктивних чи творчих вправ на уроці; не містить враження щодо рівня засвоєння учнями знань, вмінь і навичок на уроці; допущені помилки мовного та змістового характеру;
5-0 балів – спостереження за процесом засвоєння здобувачами освіти знань, вмінь і навичок на уроці не підготовлено і не подано на перевірку керівнику практики; виявлено порушення практикантом вимог академічної доброчесності.

Схема спостереження за реалізацією принципів навчання на уроці (10 балів):
9-10 балів – зміст спостереження за реалізацією принципів навчання на уроці повністю відповідає вимогам схеми його проведення, містить ґрунтовний і повний аналіз змісту з визначення цілі і завдань уроку та їх реалізації; використання на уроці наукових понять, їх формулювання та виведення правил, законів тощо, які застосовувались у процесі практичної роботи; використання учителем залишкових знань чи знань з інших навчальних предметів, із життєвого досвіду здобувачів освіти; застосування учителем прийомів збудження активності здобувачів освіти; реалізації ним принципу свідомості навчання та інших принципів; доцільне використання на уроці наочних посібників, мультимедійних засобів навчання та на їх основі якісне пояснення матеріалу і порядку виконання практичних завдань; здійснення диференційованого, особистісно-орієнтованого навчання, індивідуального підходу до здобувачів освіти; формування учителем позитивних емоцій у здобувачів освіти; містить загальні висновки щодо реалізації принципів навчання на уроці; відсутні помилки мовного та змістового характеру;
7-8 балів – зміст спостереження за реалізацією принципів навчання на уроці відповідає вимогам схеми його проведення, містить не повний аналіз змісту з визначення цілі і завдань уроку та їх реалізації; використання на уроці наукових

понять, їх формулювання та виведення правил, законів тощо, які застосовувались у процесі практичної роботи; використання учителем залишкових знань чи знань з інших навчальних предметів, із життєвого досвіду здобувачів освіти; застосування учителем прийомів збудження активності здобувачів освіти; реалізації ним принципу свідомості навчання та інших принципів; доцільне використання на уроці наочних посібників, мультимедійних засобів навчання та на їх основі якісне пояснення матеріалу і порядку виконання практичних завдань; здійснення диференційованого, особистісно-орієнтованого навчання, індивідуального підходу до здобувачів освіти; формування учителем позитивних емоцій у здобувачів освіти; містить загальні висновки щодо реалізації принципів навчання на уроці; допущені помилки мовного та змістового характеру;

6 балів – зміст спостереження за реалізацією принципів навчання на уроці відповідає вимогам схеми його проведення, містить поверхневий аналіз змісту з визначення цілі і завдань уроку та їх реалізації; використання на уроці наукових понять, їх формулювання та виведення правил, законів тощо, які застосовувались у процесі практичної роботи; використання учителем залишкових знань чи знань з інших навчальних предметів, із життєвого досвіду здобувачів освіти; застосування учителем прийомів збудження активності здобувачів освіти; реалізації ним принципу свідомості навчання та інших принципів; доцільне використання на уроці наочних посібників, мультимедійних засобів навчання та на їх основі якісне пояснення матеріалу і порядку виконання практичних завдань; здійснення диференційованого, особистісно-орієнтованого навчання, індивідуального підходу до здобувачів освіти; формування учителем позитивних емоцій у здобувачів освіти; не містить загальних висновків щодо реалізації принципів навчання на уроці; допущені помилки мовного та змістового характеру;

5-0 балів – спостереження за реалізацією принципів навчання на уроці не підготовлено і не подано на перевірку керівнику практики; виявлено порушення практикантом вимог академічної доброчесності.

Схема спостереження за реалізацією методів навчання на уроці (10 балів):

9-10 балів – зміст спостереження за реалізацією методів навчання на уроці повністю відповідає вимогам схеми його проведення, містить ґрунтовний і повний аналіз змісту логіки поведінки учителя, використання ним методів і прийомів актуалізації опорних знань; спонукання здобувачів освіти до усвідомлення ними необхідності відновлення у своїй пам’яті опорних знань, їх актуалізації; підведення здобувачів освіти до вивчення нового навчального матеріалу та хід діяльності учителя, спрямованої на їх організацію; оцінювання доцільності вибору методів і прийомів навчання у цьому фрагменті уроку та логіки викладу навчального матеріалу; володіння здобувачами освіти методами самостійної пізнавальної діяльності; зміст організації освітнього процесу з підвищення розумової активності здобувачів освіти; використання учителем на уроці методів навчання для формування вмінь і навичок у здобувачів освіти; результативність мобілізації здобувачів освіти на узагальнення та систематизацію знань, умінь і навичок; особливості застосування учителем стимулювання здобувачів освіти під час навчальної діяльності, використання ним методів і прийомів навчання, які сприяли активізації пізнавальної

діяльності здобувачів освіти; містить оцінку діяльності вчителя і здобувачів освіти та власні пропозиції; відсутні помилки мовного та змістового характеру;

7-8 балів – зміст спостереження за реалізацією методів навчання на уроці відповідає вимогам схеми його проведення, містить не повний аналіз змісту логіки поведінки учителя, використання ним методів і прийомів актуалізації опорних знань; спонукання здобувачів освіти до усвідомлення ними необхідності відновлення у своїй пам'яті опорних знань, їх актуалізації; підведення здобувачів освіти до вивчення нового навчального матеріалу та хід діяльності учителя, спрямованої на їх організацію; оцінювання доцільності вибору методів і прийомів навчання у цьому фрагменті уроку та логіки викладу навчального матеріалу; володіння здобувачами освіти методами самостійної пізнавальної діяльності; зміст організації освітнього процесу з підвищення розумової активності здобувачів освіти; використання учителем на уроці методів навчання для формування вмінь і навичок у здобувачів освіти; результативність мобілізації здобувачів освіти на узагальнення та систематизацію знань, умінь і навичок; особливості застосування учителем стимулювання здобувачів освіти під час навчальної діяльності, використання ним методів і прийомів навчання, які сприяли активізації пізнавальної діяльності здобувачів освіти; містить оцінку діяльності вчителя і здобувачів освіти та власні пропозиції; допущені помилки мовного та змістового характеру;

6 балів – зміст спостереження за реалізацією методів навчання на уроці відповідає вимогам схеми його проведення, містить поверхневий аналіз змісту логіки поведінки учителя, використання ним методів і прийомів актуалізації опорних знань; спонукання здобувачів освіти до усвідомлення ними необхідності відновлення у своїй пам'яті опорних знань, їх актуалізації; підведення здобувачів освіти до вивчення нового навчального матеріалу та хід діяльності учителя, спрямованої на їх організацію; оцінювання доцільності вибору методів і прийомів навчання у цьому фрагменті уроку та логіки викладу навчального матеріалу; володіння здобувачами освіти методами самостійної пізнавальної діяльності; зміст організації освітнього процесу з підвищення розумової активності здобувачів освіти; використання учителем на уроці методів навчання для формування вмінь і навичок у здобувачів освіти; результативність мобілізації здобувачів освіти на узагальнення та систематизацію знань, умінь і навичок; особливості застосування учителем стимулювання здобувачів освіти під час навчальної діяльності, використання ним методів і прийомів навчання, які сприяли активізації пізнавальної діяльності здобувачів освіти; не містить оцінку діяльності вчителя і здобувачів освіти та власних пропозицій; допущені помилки мовного та змістового характеру;

5-0 балів – спостереження за реалізацією методів навчання на уроці не підготовлено і не подано на перевірку керівнику практики; виявлено порушення практикантом вимог академічної доброчесності.

Схема спостереження за здійсненням контролю успішності навчальної діяльності здобувачів освіти (10 балів):

9-10 балів – зміст спостереження за здійсненням контролю успішності навчальної діяльності здобувачів освіти повністю відповідає вимогам схеми

його проведення, містить ґрунтовний і повний аналіз змісту реалізації учителем зворотного зв'язку у процесі навчання шляхом аналізу й оцінки знань, умінь та навичок здобувачів освіти; спостереження за створенням учителем ситуацій значущості процесу перевірки й оцінки навчальної діяльності здобувачів освіти; наявність особистої думки щодо дотримання учителем вимог об'єктивності, систематичності, аргументованості, врахування індивідуальних особливостей здобувачів освіти (темперамент, мовні дефекти та ін.), в аналізі й оцінці знань, умінь і навичок здобувачів освіти; позитивний емоційний настрій здобувачів освіти під час опитування; чіткість формулювання учителем запитання, яке спонукало здобувачів освіти до активних мисленнєвих дій та наскільки він уважно слухає відповідь здобувачів освіти, схвальним словом, жестом і мімікою стимулює їх мисленнєву активність; дотримання учителем сучасних критеріїв оцінювання; використання учителем формувального оцінювання як інноваційної технології в освітньому процесі; залучення учителем здобувачів освіти до перевірки рівня засвоєння знань шляхом перевірки письмових робіт інших учнів класу; створення можливості здобувачам освіти повторно опрацювати навчальний матеріал, виконати навчальні завдання відповідно до їх індивідуальних розумових можливостей; використання учителем оціночних суджень; містить загальне враження практиканта про рівень успішності здобувачів освіти; відсутні помилки мовного та змістового характеру;

7-8 балів – зміст спостереження за здійсненням контролю успішності навчальної діяльності здобувачів освіти відповідає вимогам схеми його проведення, містить не повний аналіз змісту реалізації учителем зворотного зв'язку у процесі навчання шляхом аналізу й оцінки знань, умінь та навичок здобувачів освіти; спостереження за створенням учителем ситуацій значущості процесу перевірки й оцінки навчальної діяльності здобувачів освіти; наявність особистої думки щодо дотримання учителем вимог об'єктивності, систематичності, аргументованості, врахування індивідуальних особливостей здобувачів освіти (темперамент, мовні дефекти та ін.), в аналізі й оцінці знань, умінь і навичок здобувачів освіти; позитивний емоційний настрій здобувачів освіти під час опитування; чіткість формулювання учителем запитання, яке спонукало здобувачів освіти до активних мисленнєвих дій та наскільки він уважно слухає відповідь здобувачів освіти, схвальним словом, жестом і мімікою стимулює їх мисленнєву активність; дотримання учителем сучасних критеріїв оцінювання; використання учителем формувального оцінювання як інноваційної технології в освітньому процесі; залучення учителем здобувачів освіти до перевірки рівня засвоєння знань шляхом перевірки письмових робіт інших учнів класу; створення можливості здобувачам освіти повторно опрацювати навчальний матеріал, виконати навчальні завдання відповідно до їх індивідуальних розумових можливостей; використання учителем оціночних суджень; містить загальне враження практиканта про рівень успішності здобувачів освіти; допущені помилки мовного та змістового характеру;

6 балів – зміст спостереження за здійсненням контролю успішності навчальної діяльності здобувачів освіти відповідає вимогам схеми його проведення, містить поверхневий аналіз змісту реалізації учителем зворотного зв'язку у процесі навчання шляхом аналізу й оцінки знань, умінь та навичок здобувачів освіти; спостереження за створенням учителем ситуацій значущості процесу перевірки й оцінки навчальної діяльності здобувачів освіти; наявність особистої

думки щодо дотримання учителем вимог об'єктивності, систематичності, аргументованості, врахування індивідуальних особливостей здобувачів освіти (темперамент, мовні дефекти та ін.), в аналізі й оцінці знань, умінь і навичок здобувачів освіти; позитивний емоційний настрій здобувачів освіти під час опитування; чіткість формулювання учителем запитання, яке спонукало здобувачів освіти до активних мисленнєвих дій та наскільки він уважно слухає відповідь здобувачів освіти, схвальним словом, жестом і мімікою стимулює їх мисленнєву активність; дотримання учителем сучасних критеріїв оцінювання; використання учителем формувального оцінювання як інноваційної технології в освітньому процесі; залучення учителем здобувачів освіти до перевірки рівня засвоєння знань шляхом перевірки письмових робіт інших учнів класу; створення можливості здобувачам освіти повторно опрацювати навчальний матеріал, виконати навчальні завдання відповідно до їх індивідуальних розумових можливостей; використання учителем оціночних суджень; не містить загальне враження практиканта про рівень успішності здобувачів освіти; допущені помилки мовного та змістового характеру;

5-0 балів – спостереження за здійсненням контролю успішності навчальної діяльності здобувачів освіти не підготовлено і не подано на перевірку керівнику практики; виявлено порушення практикантом вимог академічної доброчесності.

Схема аналізу особливостей розвитку, навчання та виховання здобувачів освіти з особливими освітніми потребами в процесі інклюзивного навчання в закладі освіти (10 балів):

9-10 балів – зміст спостереження та аналізу особливостей розвитку, навчання та виховання здобувачів освіти з особливими освітніми потребами в процесі інклюзивного навчання в закладі освіти повністю відповідає вимогам схеми його проведення, містить ґрунтовний і повний аналіз змісту його реалізації учителем у процесі навчання; містить оцінювання роботи з упровадження інклюзивних підходів, описано створення індивідуального навчального плану, містить загальне враження практиканта про створення інклюзивної культури та інклюзивних цінностей в закладі освіти; розкрито роль вчителя та асистента вчителя у розвитку, навчанні та вихованні здобувачів освіти з особливими освітніми потребами в процесі інклюзивного навчання в закладі освіти; відсутні помилки мовного та змістового характеру;

7-8 балів – зміст спостереження та аналізу особливостей розвитку, навчання та виховання здобувачів освіти з особливими освітніми потребами в процесі інклюзивного навчання в закладі освіти повністю відповідає вимогам схеми його проведення, містить не повний аналіз змісту його реалізації учителем у процесі навчання; містить оцінювання роботи з упровадження інклюзивних підходів, описано створення індивідуального навчального плану, містить враження практиканта про створення інклюзивної культури та інклюзивних цінностей в закладі освіти; розкрито роль вчителя та асистента вчителя у розвитку, навчанні та вихованні здобувачів освіти з особливими освітніми потребами в процесі інклюзивного навчання в закладі освіти; відсутні помилки мовного та змістового характеру;

6 балів – зміст спостереження та аналізу особливостей розвитку, навчання та виховання здобувачів освіти з особливими освітніми потребами в процесі інклюзивного навчання в закладі освіти повністю відповідає вимогам схеми

його проведення, містить поверхневий аналіз змісту його реалізації учителем у процесі навчання; містить оцінювання роботи з упровадження інклюзивних підходів, описано створення індивідуального навчального плану, містить поверхневе враження практиканта про створення інклюзивної культури та інклюзивних цінностей в закладі освіти; не розкрито роль вчителя та асистента вчителя у розвитку, навчанні та вихованні здобувачів освіти з особливими освітніми потребами в процесі інклюзивного навчання в закладі освіти; допущені помилки мовного та змістового характеру;

5-0 балів – спостереження та аналізу особливостей розвитку, навчання та виховання здобувачів освіти з особливими освітніми потребами в процесі інклюзивного навчання в закладі освіти не підготовлено і не подано на перевірку керівнику практики; виявлено порушення практикантом вимог академічної доброчесності.

Шкала ECTS	Бали	Критерії оцінювання
«A» – «зараховано»	90–100 балів	Всі завдання навчальної практики з педагогіки виконано в повному обсязі. Практикант уміє застосовувати і творчо використовувати педагогічні та фахові знання, пов'язані з особливостями педагогічної діяльності, проявляє творчість під час виконання завдань практики. Звіт містить всі структурні елементи та подано у встановлений термін. Щоденник оформлено охайно, відповідно до поданих у робочій програмі та методичних рекомендаціях вимог. Зміст записів та аналіз проведеної роботи відповідають завданням практики. Практикант дотримується принципів академічної доброчесності.
«B» – «зараховано»	82–89 балів	Завдання виконано правильно, але недостатньо повно (відсутні власні міркування з приводу організації навчального та виховного процесу в освітньому закладі). Виявлено вміння практиканта застосовувати педагогічні та фахові знання, пов'язані з особливостями педагогічної діяльності. Звіт містить всі структурні елементи та подано у встановлений термін. У щоденнику практиканта зафіксовано зміст роботи протягом усього періоду проходження практики. Записи та аналіз проведеної роботи відповідають завданням робочої програми практики, однак є незначні відхилення від вимог до їх оформлення. Практикант дотримується принципів академічної доброчесності.
«C» – «зараховано»	75–81 бал	Завдання навчальної практики з педагогіки виконано з незначними помилками, записи достатньою мірою розкривають зміст виконання завдань робочої програми практики. Практикант дав відповіді на поставлені питання, однак не проявив творчого підходу до виконання завдань. Звітна документація оформлена згідно з вимогами із незначними помилками. У щоденнику практиканта зафіксовано зміст роботи протягом усього періоду проходження практики, однак є порушення щодо оформлення звітної документації. Практикант дотримується принципів академічної доброчесності.
«D» – «зараховано»	67–74 бали	Завдання навчальної практики з педагогіки виконано, зібраний матеріал відповідає переліку, визначеному робочою програмою практики, однак при оформленні звітної документації не проявлено творчого підходу до

		виконання завдань, не витримано всіх вимог, записи спостереження поверхові та стислі, трапляються мовні та мовленнєві помилки, є порушення в оформленні звітної документації. Практикант дотримується принципів академічної доброчесності.
«E» – «зараховано»	60–66 балів	Всі завдання практики виконано поверхово, допущено неточності, грубі помилки. У звітній документації є всі звітні матеріали, але не проявлено творчого підходу до їх виконання, у їхньому оформлені наявні суттєві порушення вимог, трапляються мовні та мовленнєві помилки. Практикант дотримується принципів академічної доброчесності.
«FX» – «не зараховано» (з можливістю доопрацювання звітних матеріалів і приведення їх у відповідність до вимог робочої програми)	35–59 балів	Практикант має пропуски у проходженні практики, про що свідчить відсутність записів у щоденнику. Наявні записи не відповідають завданням робочої програми практики. Зібрані матеріали подано переважно у вигляді ксерокопій. У їхньому оформлені наявні суттєві порушення вимог, є мовні та мовленнєві помилки. Практикант не дотримується принципів академічної доброчесності.
«F» – «не зараховано» (з можливістю повторного проходження практики за індивідуальною програмою)	34 і менше	Практикант з певних причин не з’явився і не пройшов навчальну практику з педагогіки, не оформив звітну документацію.

Список рекомендованих джерел з педагогіки:

1. Загальна педагогіка : навчальний посібник / О. Ф. Євсюков, С.А. Чупахін; за ред. О. Ф. Євсюкова; Харк. нац. аграр. ун-т ім. В. В. Докучаєва. Харків, 2020. 150 с.
2. Задорожна-Княгницька Л. В., Тимофєєва І. Б. Загальні основи педагогіки : навч. посіб. для здоб. вищої освіти за освітнім ступенем «Бакалавр» спец. 013 «Початкова освіта», Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2020. 192 с.
3. Миронова С. П., Чопік О. В. Корекційна психопедагогіка. Олігофренопедагогіка : підручник. 2-ге видання : перероблене та доповнене. Кам’янець-Подільський. Кам’янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2023. 332 с.
4. Нова українська школа: путівник для вчителя 5-6 класів: навчально-методичний посібник/ за ред. А.Л. Черній; відп за вип. В.М. Салтишева. Рівне: РОІППО,2022.168 с. URL: http://nus.org.ua/wp-content/uploads/2017/11/NUSH-poradnyk-dlya-vchytelya.pdf
5. Основи педагогічної майстерності та творчості вчителя: навчально-методичний посібник [Електронний ресурс] / [автори-укладачі : О. М. Дутко, О. В. Горбатюк, І. Ю. Лебідь, С. В. Поліщук, В. В. Федорчук; за заг. ред. В. В. Федорчук]. Кам’янець-Подільський : Кам’янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2023. 275 с.
6. Сергійчук О. М., Багно Ю. М., Плужник О. В. Основи корекційної педагогіки : навчально-методичний посібник / за ред. О. М. Сергійчук. Переяслав : Видавництво, 2020. 224 с.

ДОДАТОК 1

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КАМ'ЯНЕЦЬ-ПОДІЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ІВАНА ОГІЄНКА

ЩОДЕННИК ПРАКТИКИ

_____
_____
(вид і назва практики)

здобувача вищої освіти _____
(прізвище, ім'я, по батькові)

Факультет _____

Кафедра (-ри)_____

Ступінь вищої освіти _____

Освітньо-професійна програма _____

Спеціальність _____
(назва)

_____ курс, _____ група

202___/202___н. р.

Здобувач вищої освіти_____
(прізвище, ім'я, по батькові)
прибув на підприємство, організацію, установу _____
_____
_____

Печатка
підприємства, організації, установи "___" _____ 202_ року

_____ _____
(підпис) (посада, прізвище та ініціали відповідальної особи)

Вибув з підприємства, організації, установи _____
_____
_____

Печатка
Підприємства, організації, установи "____" _____ 202_ року

_____ _____
(підпис) (посада, прізвище та ініціали відповідальної особи)

_____

Здобувач вищої освіти_____
(прізвище, ім'я, по батькові)
прибув на підприємство, організацію, установу _____
_____

Печатка
підприємства, організації, установи "___" _____ 202_ року

_____ _____
(підпис) (посада, прізвище та ініціали відповідальної особи)

Вибув з підприємства, організації, установи _____
_____

Печатка
Підприємства, організації, установи "____" _____ 202_року

_____ _____
(підпис) (посада, прізвище та ініціали відповідальної особи)

Календарний графік проходження практики

№ з/п	Назви робіт	Тижні проходження практики								Відмітки про виконання
		1	2	3	4	5	6	7	8	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11

Керівники практики:
від закладу вищої освіти _____ _____
(підпис) (прізвище та ініціали)

_____

_____ _____

_____ _____

від підприємства, організації, установи _____ _____
(підпис) (прізвище та ініціали)

Робочі записи під час практики

Відгук і оцінка роботи здобувача вищої освіти на практиці

_____
(назва підприємства, організації, установи)

РЕКОМЕНДОВАНА ОЦІНКА « »

Керівник практики від підприємства,
організації, установи _____ _____
(підпис) (прізвище та ініціали)

Печатка

“_____” _____ 202 __ року

Відгук і оцінка роботи здобувача вищої освіти на практиці

_____

(назва підприємства, організації, установи)

РЕКОМЕНДОВАНА ОЦІНКА « »

Керівник практики від підприємства,
організації, установи _____ _____
(підпис) (прізвище та ініціали)

Печатка

“_____” _____ 202__ року

Відгук осіб, які перевіряли проходження практики

Висновок керівників практики від університету
про проходження практики

Дата складання заліку “____”_____ 202__ року
Оцінка: за національною шкалою_____
(словами)

Кількість балів _____
(цифрами і словами)

за шкалою ECTS _____
Керівники практики від університету та члени комісії

_____ _____
(підпис) (прізвище та ініціали)

ДОДАТОК 2

ЗРАЗОК ІНДИВІДУАЛЬНОГО ПЛАНУ ПРАКТИКАНТА

№ з/п	Зміст роботи	Термін виконання	Відмітка про виконання
1	2	3	4
1.	Взяти участь у настановній конференції, ознайомитися з робочою програмою навчальної практики з педагогіки.		
2.	Ознайомитись з навчальною та виховною роботою закладу освіти: – взяти участь у бесіді про основні напрями роботи закладу освіти, завдання на поточний навчальний рік; – ознайомитись із шкільною документацією: планом роботи закладу освіти, класним журналом.		
3.	Ознайомитись із системою роботи класного керівника: – проаналізувати план виховної роботи класного керівника і зафіксувати у щоденнику його фрагмент на період практики; – ознайомитися зі змістом, формами і методами роботи класного керівника; – взяти участь у бесіді з класним керівником для ознайомлення з проведенням ним індивідуальної роботи зі здобувачами освіти; – ознайомитись із формами роботи класного керівника з батьками здобувачів освіти; – провести спостереження за роботою класного керівника з активом класу.		
4.	Надати допомогу класному керівникові у підготовці і проведенні виховного заходу. Зробити аналіз проведеного виховного заходу.		
5.	Ознайомитися з організацією і проведенням навчальної та виховної роботи в закладі освіти.		
6.	Відвідати упродовж проходження практики практикантами всі уроки за розкладом і провести спостереження: – за організацією навчання та засвоєння здобувачами освіти знань, умінь і навичок; – за реалізацією на уроках принципів навчання; – за використанням учителем засобів, методів, прийомів роботи, форм організації навчальної роботи здобувачів освіти; – за здійсненням контролю та оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти – за особливостями розвитку, навчання та виховання здобувачів освіти з особливими освітніми потребами в процесі інклюзивного навчання в закладі освіти.		
7.	Систематично вести записи у щоденнику навчальної практики з педагогіки.		
8.	Підготувати звіт про роботу за період навчальної практики з педагогіки.		
9.	Взяти участь у захисті матеріалів навчальної практики з педагогіки та звітній конференції.		

ДОДАТОК 3

ЗВІТ ПРО НАВЧАЛЬНУ ПРАКТИКУ З ПЕДАГОГІКИ

Здобувача вищої освіти ____ курсу _____ групи
Навчально-наукового інституту української філології та журналістики

_____
(прізвище, ім'я, по батькові)

Керівники навчальної практики з педагогіки від кафедри педагогіки та менеджменту освіти

_____
(прізвище, ім'я, по батькові)

У звіті необхідно дати відповідь на такі питання.
1. Які уроки було відвідано під час практики? Які з них були найцікавішими? Які уроки справили позитивне враження, а які не сподобались і чому?
2. Які враження від організації виховної роботи в класі, у закладі освіти? Які цікаві виховні заходи спостерігав (-ла) під час проходження практики?
3. З якими формами виховної роботи у закладі освіти ознайомився (-лася)?
4. З якими особливостями роботи різних типів закладів освіти, що забезпечують здобуття загальної середньої освіти ознайомився під час практики? Які особливості роботи цих закладів освіти мав (-ла) нагоду спостерігати?
5. Які педагогічні спостереження провів (-ла) під час навчальної практики з педагогіки?
6. У чому полягає роль педагогічних спостережень при організації навчальної та виховної роботи вчителем з урахуванням вимог Нової української школи?
7. Яку практичну допомогу надано у закладі освіти (виготовлено наочність, дидактичні матеріали, проведено урок, виховний захід тощо)?
8. Як враховуються особливості розвитку, навчання та виховання здобувачів освіти з особливими освітніми потребами в процесі інклюзивного навчання в закладі освіти?
9. Як забезпечували виконання вимог правил з охорони праці та безпеки життєдіяльності?
10. Висновки та пропозиції.
11. Список використаних джерел.

Звіт підписує практикант, підписує та оцінює безпосередній керівник від бази практики.

ДОДАТОК 4

ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ КОНСПЕКТУ ВИХОВНОГО ЗАХОДУ

Перша сторінка

ЗРАЗОК ТИТУЛЬНОЇ СТОРІНКИ
Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка

ЗАТВЕРДЖЕНО
Керівник навчальної практики з педагогіки від кафедри педагогіки та менеджменту освіти
_____
(прізвище, ім'я, по батькові)
_____
(підпис)
«____»_____202_ р.

КОНСПЕКТ ВИХОВНОГО ЗАХОДУ
на тему:_____

здобувача вищої освіти __курсу_ групи Навчально-наукового інституту української філології та журналістики
_____
(прізвище, ім'я, по батькові)
для проведення в _____ класі
_____
_____
(назва закладу освіти)
«_____»_____202_р.

Друга сторінка

Мета заходу (виховна, пізнавальна, розвиваюча).
Форма проведення.
Дата проведення.
Обладнання і наочність.
Рекомендовані джерела.

ЗМІСТ ВИХОВНОГО ЗАХОДУ

I. **Вступна частина**: вступне слово вчителя, організація заходу, актуалізація теми заходу тощо.
II. **Основна частина**: викладення інформаційного матеріалу, запитання для обговорення, зміст завдань для групового чи колективного виконання, конкурсні завдання.
III. **Заключна частина**: підведення підсумків, рекомендації і пропозиції здобувачам освіти.

ДОДАТОК 5

СХЕМА СПОСТЕРЕЖЕННЯ ЗА ПРОЦЕСОМ НАВЧАННЯ НА УРОЦІ

1. Тема уроку. Визначення вчителем мети уроку.
2. Стимулювання вчителем навчально-пізнавальної діяльності учнів: формуванню яких мотивів (інтересу чи відповідальності) надавалась перевага?
3. Виклад вчителем нового матеріалу: послідовність, доступність, логічність, зрозумілість, виразність, емоційність, використання наочності, створення проблемних ситуацій, застосування прийомів узагальнення, аналізу, порівняння, аналогії, залучення здобувачів освіти до самостійної роботи (репродуктивної чи творчої). Навести конкретні приклади.
4. Виправлення і аналіз вчителем помилок, допущених здобувачами освіти, залучення їх до цієї роботи.
5. Підсумок уроку: залучення здобувачів освіти до узагальнення, оцінка роботи здобувачів освіти під час уроку, залучення їх до самооцінки, пояснення домашнього завдання.
6. Загальне враження про урок: чи досягнута мета уроку.

СХЕМА СПОСТЕРЕЖЕННЯ ЗА ПРОЦЕСОМ ЗАСВОЄННЯ ЗДОБУВАЧАМИ ОСВІТИ ЗНАНЬ, ВМІНЬ І НАВИЧОК НА УРОЦІ

1. Тема і мета уроку.
2. Які прийоми застосовує вчитель, щоб сприймання матеріалу було успішним?
3. Чи зрозуміли здобувачі освіти пояснення вчителя? За якими критеріями Ви визначили рівень розуміння?
4. Які рівні узагальнення матеріалу мали місце на уроці (понятійне, міжпонятійне, тематичне, підсумкове)? Обґрунтуйте.
5. Які вправи виконувались на уроці для застосування знань? Репродуктивні чи творчі? Наведіть конкретні приклади.
6. Загальне враження щодо рівня засвоєння учнями знань.

СХЕМА СПОСТЕРЕЖЕННЯ ЗА РЕАЛІЗАЦІЄЮ ПРИНЦИПІВ НАВЧАННЯ НА УРОЦІ

1. Тема і мета уроку.
2. Чи визначені цілі і завдання уроку, чи реалізовані вони на уроці?
3. Які наукові поняття формувались на уроці, які виводились правила, закони тощо, які застосовувались у процесі практичної роботи?
4. На які попередні знання чи знання з інших предметів, з життєвого досвіду учнів спирався учитель?
5. Які прийоми застосовував учитель для збудження активності здобувачів освіти?
6. Чи показував учитель можливості практичного застосування отриманих на уроці знань? Як саме?
7. Як вчитель забезпечує реалізацію принципу свідомості навчання?

8. Якою мірою і наскільки доцільне використання на уроці наочних посібників, мультимедійних засобів навчання?
9. Чи доступно вчитель пояснював новий матеріал і порядок виконання практичних завдань?
10. Як учитель здійснював диференціацію навчання, індивідуальний підхід до здобувачів освіти?
11. Які позитивні емоції формував учитель під час уроку? Наведіть конкретні приклади.
12. Загальні висновки щодо реалізації принципів навчання на цьому уроці.

СХЕМА СПОСТЕРЕЖЕННЯ ЗА РЕАЛІЗАЦІЄЮ МЕТОДІВ НАВЧАННЯ НА УРОЦІ

1. Тема і мета уроку.
2. Прослідкуйте логіку поведінки учителя, використання ним методів і прийомів актуалізації опорних знань.
3. За допомогою яких прийомів учитель спонукав здобувачів освіти до усвідомлення ними необхідності відновлювати у своїй пам’яті опорні знання?
4. Якою мірою спосіб актуалізації опорних знань підвів здобувачів освіти до вивчення нового навчального матеріалу?
5. Простежити весь хід діяльності учителя, спрямованої на організацію вивчення здобувачами освіти нового навчального матеріалу.
6. Дайте оцінку доцільності вибору методів і прийомів навчання у цьому фрагменті уроку.
7. Яким шляхом ішов учитель при дотриманні ним логіки викладу навчального матеріалу (індуктивним чи дедуктивним)?
8. Якою мірою здобувачі освіти володіють методами самостійної пізнавальної діяльності?
9. Наскільки така організація освітнього процесу сприяє підвищенню розумової активності здобувачів освіти?
10. Які методи навчання використав учитель у процесі формування у здобувачів освіти умінь та навичок? Наскільки вони, на Ваш погляд, ефективні?
11. Чи вдалося вчителеві мобілізувати здобувачів освіти на узагальнення та систематизацію знань, умінь і навичок?
12. Як учитель стимулює навчальну діяльність здобувачів освіти?
13. Чи використані на уроці активні методи навчання? Які саме? Їх результативність.
14. Наскільки використані учителем методи і прийоми навчання сприяли активізації пізнавальної діяльності здобувачів освіти?
15. Дайте оцінку діяльності вчителя і здобувачів освіти, висловіть свої пропозиції щодо поліпшення уроку.

СХЕМА СПОСТЕРЕЖЕННЯ ЗА ЗДІЙСНЕННЯМ КОНТРОЛЮ УСПІШНОСТІ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ

1. Тема і мета уроку.

2. Чи забезпечується зворотний зв'язок у процесі навчання шляхом аналізу й оцінки знань, умінь та навичок здобувачів освіти.
3. Проведіть спостереження за створенням вчителем ситуацій значущості процесу перевірки й оцінки навчальної діяльності здобувачів освіти.
4. Висловіть свою думку щодо дотримання вчителем вимог об'єктивності, систематичності, аргументованості, врахування індивідуальних особливостей здобувачів освіти (темперамент, мовні дефекти та ін.), в аналізі й оцінці знань, умінь і навичок учнів.
5. Зробіть спостереження за утворенням (чи неутворенням) позитивного емоційного настрою здобувачів освіти під час опитування?
6. Чи чітко вчитель формулює запитання, яке спонукало здобувачів освіти до активних мисленнєвих дій, чи витримує паузу, яка дає можливість учням зібратися з думками?
7. Проаналізуйте, наскільки уважно вчитель слухає відповідь здобувачів освіти, схвальним словом, жестом і мімікою стимулює мисленнєву активність вихованців.
8. Чи не перебиває монологічну відповідь здобувача освіти вчитель, чи робить аналіз після закінчення відповіді?
9. Зробіть спостереження за дотриманням вчителем критеріїв оцінювання.
10. Чи використовує вчитель формувальне оцінювання як інноваційну технологію в освітньому процесі?
11. Проаналізуйте доцільність залучення здобувачів освіти до перевірки рівня засвоєння знань шляхом перевірки письмових робіт інших учнів класу. Чи здійснює це вчитель?
12. Чи залишає вчитель за здобувачами освіти можливість повторно опрацювати навчальний матеріал, виконати навчальні завдання відповідно до їх індивідуальних розумових можливостей?
13. Чи схвалює вчитель хорошу відповідь здобувача освіти оцінними судженнями «Гарна робота», «Гарно підготувався», «Приємно було слухати», «Виправдав мої сподівання», «Правильна відповідь» і т. ін.?
14. Загальне враження про рівень успішності здобувачів освіти.

СХЕМА АНАЛІЗУ ОСОБЛИВОСТЕЙ РОЗВИТКУ, НАВЧАННЯ ТА ВИХОВАННЯ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНІМИ ПОТРЕБАМИ В ПРОЦЕСІ ІНКЛЮЗИВНОГО НАВЧАННЯ В ЗАКЛАДІ ОСВІТИ

1. Зробіть спостереження за створенням (чи не створенням) інклюзивної культури в закладі освіти (як вона формується в закладі освіти; чи змінює це політику та практику освіти й навчання; чи активно її підтримують педагоги та здобувачі закладу освіти, а також інші працівники, батьки та інші члени місцевої громади).
2. Чи забезпечується формування інклюзивних цінностей в закладі освіти (як це впливає на прийняття рішень по відношенню до всієї шкільної політики, так і на практику навчання в кожному класі; чи є розвиток закладу освіти при цьому постійним і безперервним процесом)?

3. Чи планується освітній процес у закладі освіти з урахуванням інклюзивних потреб усіх здобувачів освіти?
4. Чи є у закладі освіти посада асистента вчителя? Розкрийте його роль у розвитку, навчанні та вихованні здобувачів освіти з особливими освітніми потребами в процесі інклюзивного навчання в закладі освіти.
5. Чи доступна для всіх інформація про заклад освіти незалежно від стану здоров'я зацікавлених осіб (інформація про інклюзивну освіту представлена на сайті закладу освіти та адаптована до потреб осіб з порушенням зору)?
6. Чи забезпечено реалізацію в закладі освіти принципу інклюзивності та справедливості в освіті для створення рівного доступу до освіти і неупередженого ставлення до всіх здобувачів освіти.
7. Чи відсутнє в закладі освіти упереджене або дискримінаційне ставлення як до окремих здобувачів освіти, так і груп здобувачів освіти, об'єднаних певною ознакою? Опишіть загальний настрій у класі.
8. Які нові методики навчання застосовувалися на уроці (у класі), де є здобувач освіти з особливими освітніми потребами?
9. Як на уроці (у класі), де є здобувач освіти з особливими освітніми потребами, відбувалося оцінювання його навчальних досягнень? З урахуванням цього вкажіть методи та прийоми заохочення, які були використані учителем на уроці по відношенню до здобувач освіти з особливими освітніми потребами?
10. Вкажіть чи є в організації освітнього процесу для здобувачів освіти з особливими освітніми потребами співпраця з їх батьками?
11. Охарактеризуйте поведінку класу загалом і кожного здобувача освіти окремо до здобувача освіти з особливими освітніми потребами та як це впливає на його навчання.
12. Охарактеризуйте матеріально-технічне та інформаційне забезпечення навчальних приміщень для здобувачів освіти з особливими освітніми потребами.